

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

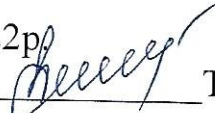
Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» розроблена на основі навчального плану № 212 ур 22/29 схваленого на засіданні Вченої ради університету (протокол № 4 від 26.05 2022 р.).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент кафедри туризму
та соціально-гуманітарних дисциплін Н.В.Ханикіна

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри туризму та соціально-гуманітарних дисциплін, протокол № 1 від «22» 08 2022 р.

Завідувач кафедри туризму
та соціально-гуманітарних дисциплін Т. Дудка

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена
Директором ННІ «Європейська медична школа»
Протокол № 1 від «29» 08 2022р
Директор ННІ «Європейська медична школа» Т.Александріна

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (запрофесійним спрямуванням)» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є практичним втіленням сукупності знань та умінь, що формують профіль фахівця в області медицини. Вивчення дисципліни забезпечує одержання необхідних практичних навичок, без яких неможлива робота сучасних фахівців. Знання дисципліни надає можливість підвищити якість сприйняття та оперування необхідною професійною термінологією.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Напрямок підготовки «Медицина»	<u>Нормативна</u>
Модулів – 2	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки
Змістових розділів – 2		1-й
Індивідуальні науково-дослідні завдання: підготовка доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях; публікація тез та статей		Семестр
Загальна кількість годин – 90		1-й
Тижневе навантаження: аудиторних – 2,8 год.; самостійної роботи студента – 1 (2) год.		Практичні
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр медицини» кваліфікації професійної «лікар»	48 год.
		Самостійна робота
		42 год.
		Вид контролю:
		<u>Екзамен</u>

Програма складена відповідно до наступних нормативних документів:

- Закон України «Про вищу освіту» 01.07.2014 №1556-VII.
- Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

- Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соцінформ". - К.: 2010.
- Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 року № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).
- Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009: 2010. Чинний від 01.01.2012 р. Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29 листопада 2010 р. №530.
- Кабінет Міністрів України від 23 листопада 2011 р № 1341 Київ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». додаток до Постанови Кабінету Міністрів України від 23.листопада 2011 р. №1341 «Національна рамка кваліфікацій».
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2012 №385 «Перелік лікарських посад у закладах охорони здоров'я».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є основи сучасного професійного мовлення, медична термінологія, правила укладання фахової документації, культура наукової та професійної української мови, формування навичок і умінь з актуальних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (медичної термінології).

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови. Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є засвоєння основних понять курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»; усвідомлення значущості державної мови у професійному спілкуванні; оволодіння основами фахової мови медика; опанування нормами укладання медичних документів. Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами таких *компетентностей*:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні практичні проблеми й завдання в процесі навчання;
- *загальні*: здатність навчатися; здатність продукувати нові ідеї (творчість); здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до професійного (усного та письмового) спілкування фаховою мовою; здатність до безперервного навчання та саморозвитку, самостійної праці;
- *спеціальні* (фахові, предметні): професійні знання, уміння та навички фахового спілкування, володіння вербальними та невербальними засобами

вираження думки. Оцінювання результатів наукових досліджень. Ведення медичної документації. Обробка державної, соціальної та медичної інформації.

Результати навчання: 1. Уміння застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.

1. Володіння термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками.

2. Аналіз доцільності використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.

3. Опанування усними та писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній діяльності лікаря.

4. Знання жанрових особливостей публічного виступу.

5. Здатність диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та ознайомитись з дистинктивними ознаками наукового медичного тексту.

6. Розвиток навичок укладання основних адміністративно-канцелярських та медичних документів, а також редагування перекладних текстів.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є:

– навчити студентів самостійно орієнтуватися, аналізувати та дотримуватися норм сучасного українського професійного мовлення;

– сформуванню умінь та навичок правильного використання медичної термінології в усному та писемному мовленні, редагування текстів наукового стилю медичного спрямування, складання медичної документації;

– сприяти розвитку здатностей до самоосвіти й самовдосконалення, свідомого та вільного володіння державною мовою у професійній діяльності.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок із нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, що сформульований у результатах навчання в Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральної (ІК) – здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні спеціалізовані задачі у широких та мультидисциплінарних контекстах професійної діяльності лікаря, вирішувати практичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності у галузі охорони здоров'я.

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4.	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
ЗК 5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК 6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення
ЗК 7.	Здатність працювати в команді
ЗК 8.	Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗК 9	Здатність спілкуватись іноземною мовою
ЗК 10.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
ЗК 11.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з
ЗК 12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
Фахові компетентності (ФК)	
ФК 1.	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
ФК 21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК 25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 1.	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
ПРН 25.	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців
ПРН 27.	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» відводиться 90 години 3 кредити ЄКТС.

Зміст дисципліни структуровано в 2-х змістових модулях:

Розділ 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків.

Розділ 2. Стильові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу.

Розділ 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків

Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.

Тема 2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.

Тема 3. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної

термінології.

Тема 4. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури.

Тема 5. Морфологічний аспект медичної професійної мови.

Тема 6. Синтаксичний аспект професійної мови медиків.

Розділ 2. Стильові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу.

Тема 7. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.

Тема 8. Публічний виступ та його жанри.

Тема 9. Стилiстичний аспект фахової мови медичних працівників.

Тема 10. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.

Тема 11. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.

Тема 12. Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	денна форма		
	усього	у тому числі	
пр		срс	
1	6	3	3
Розділ 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків			
Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	6	3	3
Тема 2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.	6	3	3
Тема 3. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної термінології.	6	3	3

Тема 4. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	6	3	3
Тема 5. Морфологічний аспект медичної професійної мови.	6	3	3
Тема 6. Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	6	3	3
Розділ 2. Стильові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу.			
Тема 7. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.	6	3	3
Тема 8. Публічний виступ та його жанри.	6	3	3
Тема 9. Стилiстичний аспект фахової мови медичних працівників.	6	3	3
Тема 10. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.	12	6	6
Тема 11. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	6	3	3
Тема 12. Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	18	12	6
Усього годин	90	48	42

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків	
1.	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	3
2.	Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.	3
3.	Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної термінології.	3
4.	Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	3
5.	Морфологічний аспект медичної професійної мови.	3
6.	Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	3
7.	Розділ 2. Сильові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.	3
8.	Публічний виступ та його жанри.	3
9.	Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників.	3
10.	Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та вид наукового тексту.	6
11.	Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	3
12.	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	12
Разом:		48

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розділ 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.	3
2.	Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.	3
3.	Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної термінології.	3
4.	Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	3
5.	Морфологічний аспект медичної професійної мови.	3
6.	Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	3
7.	Розділ 2. Стельові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.	3
8.	Публічний виступ та його жанри.	3
9.	Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників.	3
10.	Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.	6
11.	Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	3
12.	Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	6
Разом:		42

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ – не передбачені

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задачі. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, пошуковий, дослідницький.

1. Словесні методи: лекція, бесіда;
 2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація
 3. Практичні методи: виконання практичних робіт та розв'язання ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок;
 4. Самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу
 5. Використання контрольних-навчальних комп'ютерних програм
 6. Інноваційні методи навчання: ділова гра, кейс-метод.
- Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні заняття; самостійна робота студентів.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Формами поточного контролю є: усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда; практична перевірка сформованих професійних умінь (проводиться за результатами виконання практичної роботи наприкінці заняття); тестовий контроль («відкриті» та «закриті» тестові завдання).

Поточний контроль є обов'язковим. Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною шкалою) з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання з дисципліни. Враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Викладач проводить опитування кожного студента у групі на кожному занятті і виставити оцінку в журналі обліку відвідувань та успішності студентів за традиційною шкалою («5», «4», «3», «2»).

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студента 20% оцінки становить самостійна робота студента, яка враховує знання теми самостійного заняття і виконання роботи в зошиті.

Заключний (підсумковий) контроль із розділів проводиться наприкінці розділу у формі письмової контрольної роботи, яка включає тестові завдання із банку «Крок-1», теоретичні питання та контроль практичних навичок (розв'язування ситуаційних задач, визначення та описування макро- та мікропрепаратів тощо).

Використовуються такі методи контролю, як усний, письмовий та тестовий, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається тестовому та письмовому контролю. При підсумковому контролі перевага надається письмовому або тестовому контролю.

12. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на основі контролю теоретичних знань,

практичних навичок і вмінь.

Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

13. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Максимальна кількість балів за дисципліну складає 200 балів. Співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового контролю знань – 60 % та 40 %.

Вивчення дисципліни закінчується підсумковим контролем у вигляді екзамену.

До екзамену допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відпрацьовані всі пропущені заняття) і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше оцінки «3».

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів і визначається як сума середнього арифметичного всіх оцінок отриманих в семестрі.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність (за 120-бальною шкалою) в табл. 1.

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.29	103	3.58	86
4.96	119	4.25	102	3.54	85
4.92	118	4.21	101	3.50	84
4.87	117	4.17	100	3.46	83
4.83	116	4.12	99	3.42	82
4.79	115	4.08	98	3.37	81
4.75	114	4.04	97	3.33	80
4.71	113	4.00	96	3.29	79
4.67	112	3.96	95	3.25	78
4.62	111	3.92	94	3.21	77
4.58	110	3.87	93	3.17	76
4.54	109	3.83	92	3.12	75
4.50	108	3.79	91	3.08	74
4.46	107	3.75	90	3.04	73
4.42	106	3.71	89	3	72
4.37	105	3.67	88	Менше 3	Недостатньо
4.33	104	3.62	87		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80 (мінімальна кількість - не менше 50).

Оцінка з дисципліни визначається комплексно, як сума балів за поточну навчальну

діяльність та балів за екзамен.

Із виділених 120 балів за поточну навчальну діяльність на оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, згідно з робочою навчальною програмою, виділяється додатково від 4 до 12 балів. Заохочувальні бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни в кінці її вивчення.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у національну шкалу та систему ЄКТС (табл. 2,3).

Таблиця 2.

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200 балів	5
Від 150 до 179 балів	4
Від 149 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, дифзаліку	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	добре	
150-159	C	задовільно	
130-149	D		
120-129	E		
50-119	FX	незадовільно з можливістю перескладання	не зараховано з можливістю перескладання
0-49	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ РЕАЛІЗУЮТЬСЯ В ТАКИХ ПУНКТАХ, ЩО СТУДЕНТ ПОВИНЕН УМІТИ:

- Демонструвати навички професійного спілкування, дотримуватись орфоепічних та акцентологічних норм української літературної мови в усному спілкуванні, доречно використовувати моделі звертання, привітання, ввічливості,
- Володіти різними видами усного спілкування; готуватися до публічного виступу.
- Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні власне українську та іншомовну лексику, термінологічну лексику та виробничо-професійні, науково-технічні медичні професіоналізми; користуватися словниками іншомовних слів, термінологічними словниками та довідковою літературою.
- Знаходити в тексті та доречно використовувати у професійному

мовленні синоніми, пароніми, омоніми; користуватися різними видами словників.

- Перекладати тексти українською мовою, використовуючи термінологічні двомовні словники, електронні словники.
- Правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності.
- Сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів.
- Скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. К., 2019
2. Кисіль Г. Г. Українська мова: культура мовлення медика : Навчальний посібник / Г.Г. Кисіль, О. Ф. Черногуз К.: Медицина, 2018. 464 с.
3. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : Підручник. / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – 2-ге вид., випр. і доп. К: Алерта, 2017 – 696 с
4. Глушик С. В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник / С. В. Глушик, О. В. Дияк, С. В. Шевчук. К.: Арій, 2009.
5. Кисіль Г. Г. Професійне мовлення медиків : Навчальний посібник / Г.Г. Кисіль, О. Ф. Черногуз К.: Медицина, 2012. 440 с.
6. Мацюк З. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник / З. Мацюк, Н. Станкевич. К.: Каравела, 2008.
7. Мацько Л. І. Культура фахової мови: Навч. посіб. /Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. К.: ВЦ «Академія», 2007.
8. Михайлюк В. О. Українська мова професійного спілкування: Навч. посібник. К.: ВД «Професіонал», 2005.
9. Семенов О. М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. К.: 10. «Академвидав», 2010.
11. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. К.: Арій, 2008.
12. Шевчук С. В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. К.: Арій, 2009.
13. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Підручник. К.: Арій, 2009.

Додаткова

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004.

2. Бондаренко В. В. Переклад науково-технічної літератури. /В. В. Бондаренко, В. В. Дубічинський, В. М. Кухаренко. Харків, 2001.
3. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови /І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004.
4. Волкотруб Г. Й. Стилїстика ділової мови. К.: МАУП, 2002.
5. Дяков А. С. Основи термінотворення /А. С. Дяков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. К.: Видавничий дїм «КМ Академія», 2000.
6. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилїстика та культура мови. К.: Довїра, 1999.
7. Караванський С. Секрети української мови. Львів: БаК, 2009.
8. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: Навч. посїбн. /В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. К.: Видавничий дїм «Професїонал», 2004.
9. Мацько Л. І. Стилїстика ділового мовлення та редагування ділових документів: Навч. посїбник для дистанц. навчання / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець, О. В. Солдаткіна. К.: Ун-т «Україна», 2004.
10. Мацько Л. І. Риторика: Навч. Посїбник / Л. І. Мацько, О. М. Мацько. К.: Вища школа, 2003.
11. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. К.: Вища школа, 2003.
12. Пономарів О. Культура слова: Мовностилїстичні поради: Навч. посїб. К.: Либїдь, 1999.
13. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посїбник. К.: Знання, 2006.
14. Сагач Г. М. Дїлова риторика: мистецтво риторичної комунїкації: Навч. посїб. К.: Зоря, 2003.
15. Сербєнська О. Культура усного мовлення: Практикум: Навчальний посїбник. К.: Центр навчальної літератури, 2004.
16. Струганець Л. В. Теоретичні основи культури мови: Навчальний посїбник. Тернопіль, 1997.
17. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: Навч.-метод. посїб. К.: НАДУ, 2008.
18. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С. П. Бибик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовїт, Г. М. Сюта. К.: Довїра; УНВЦ «Рїдна мова», 1999.
19. Хмїль Ф. І. Дїлове спілкування: Навчальний посїбник. К.: «Академвидав», 2004.
20. Шевчук С. В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: Навчальний посїбник / С. В. Шевчук, О. О. Кабиш, І. В. Клименко. К.: Арїй, 2008.

Словники

21. Вирган І. О. Росїйсько-український словник сталих виразів / І. О. Вирган, М. М. Пилинський. Харків: Прапор, 2002.
22. Волощак М. Неправильно – правильно: Довїдник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Київ: Вид. центр

23. «Просвіта», 2000.
24. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. К.: Наук, думка, 2001. – 640 с.
25. Єрмоленко С. Я. Новий російсько-українській словник-довідник. К., 1999.
26. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. К.: Видавництво «Українська книга», 2004.
27. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Львів: БаК, 2006.
28. Лучик А. А. Російсько-український та українсько-російський словник еквівалентів слова. К.: Довіра, 2004.
29. Непийвода Н. Практичний російсько-український словник. Найуживаніші слова і вислови. К.: Основа, 2000.
30. Олійник О. О. Російсько-український словник наукової термінології / О. О. Олійник, М. М. Сидоренко. К., 1994.
31. Російсько-український словник / НАН України. Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні / І. О. Анніна, Г. Н. Горюшина, І. С. Гнатюк та ін.; За ред. В. В. Жайворонка. К.: Абрис, 2003. – 1424 с.
32. Російсько-український словник-довідник / За ред. В. М. Бріцина. К.: Довіра, 2008.
33. Словник української мови: В 4 т. / Упорядкував з додатком власного матеріалу Борис Грінченко / НАН України. Ін-т української мови. К.: Наук. думка, 1996-1997.
34. Словник труднощів української мови / За ред. Єрмоленко С. Я. К., 1989.
35. Словник української мови: В 11 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні / Ред. кол.: І. К. Білодід (голова). К.: Наук. думка, 1970-1980.
36. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. К.: Знання, 2006.
37. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів. К.: Довіра, 2008
38. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005.
39. Український орфографічний словник: Близько 174 тис. слів / За ред. В. Г. Складенка. К.: Довіра, 2009.
40. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. К.: Вища школа, 2008.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Академічний тлумачний словник української мови. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua> > [dilovuj](#).
2. Ділова мова – Офіційний сайт української мови [Електронний ресурс]. – : Режим доступу: <http://ukrainskamova.com> > [publ](#).
3. Ділова українська мова в державному управлінні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://>
4. academy.gov.ua > [library_nadu](#) > [Biblioteka_Magistra](#).
5. Українська ділова мова - Документи, зразки, бланки ... [Електронний ресурс].

- Режим доступу: <http://dilomova.org.ua>
6. Українське ділове мовлення: бізнес-спілкування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// URL: http://www.dilovamova.com](http://URL: http://www.dilovamova.com).
 7. Український правопис (2019) / Міністерство освіти і науки... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// mon.gov.ua > osvita > ukrayin...](http://mon.gov.ua > osvita > ukrayin...)
 8. Словник [найуживаніших термінів у ділових документах](#). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// pidru4niki.com > slovnik_nay...](http://pidru4niki.com > slovnik_nay...)